

Bloques de contidos

1.- Prehistoria e Historia Antiga

2.- Historia medieval

3.- Séculos XVI-XVII

4.- Século XVIII

5.- A crise do Antigo Réxime (1788-1833)

6.- A conflitiva construción do Estado Liberal (1833-1874)

7.- A Restauración Borbónica (1874-1902)

8.- Continuidade e transformacións económicas no XIX

9.- A crise da Restauración e a caída da monarquía

10.- A II República e a Guerra Civil

11.- A ditadura franquista: 1939-1975

12.- Normalización democrática en España

Bloque	Composición de texto histórico	Termos
Bloques 5-8: Século XIX	1. A crise da monarquía absoluta (abdicacións, ocupación napoleónica). 2. As Cortes de Cádiz e a constitución de 1812. 3. A restauración de Fernando VII e do absolutismo (as etapas do reinado). 4. A construción do estado liberal (principios do liberalismo e diferencias entre as diferentes familias políticas). 5. A Revolución Gloriosa e a constitución de 1869. 6. A primeira república (proxecto de constitución federal e cantonalismo). 7. A Restauración (retorno da monarquía e constitución de 1876). 8. A vida política da Restauración (quenda, caciquismo e fraude electoral). 9. A cuestión nacional no último terzo do século XIX. 10. A reforma agraria liberal: as desamortizacións 11. Os principais sectores industriais e o papel do ferrocarril. 12. O movemento obreiro (Sexenio Democrático e Restauración)	• Afrancesados • Abdicacións de Baiona • Caciquismo • Cantonalismo • Desamortización • Encasillado • Estatuto Real • Ludismo • Manifesto dos Persas • Manifesto de Sandhurst • Pragmática Sanción de 1830 • Pronunciamento • Pucheirazo • Rexeneracionismo • Sistema de quenda • Sufraxio censatario e universal • Tratado de Valençay • Unión Liberal

Isabel II (1833-1868)

1. O réxime do **Estatuto Real** e o triunfo liberal (1833-1836)
2. O Réxime **progresista** de **1837**
 1. Rexencia constitucional de María Cristina (1837-1840)
 2. Rexencia de Espartero (1840-1843)
 3. Maoría de idade
3. O réxime **moderado** de **1845**
 1. Década moderada 1844-1954
 2. Bienio progresista 1854-1856
 3. Década moderada-unionista 1856-1866
 4. Bienio ultramoderado 1866-1868

Tema 7: Estado e nación na Restauración borbónica (1875-1931)

Restauración: Afonso XII (1875-1885)

Manifesto de Sandhurst 1874

Constitución de 1876

Crise da Restauración: Afonso XIII (1885-1931)

Rexencia de María Cristina de Habsburgo (1885-1902)

1898

1890: sufraxio universal (masculino): 1890

Afonso XIII (1902-1931)

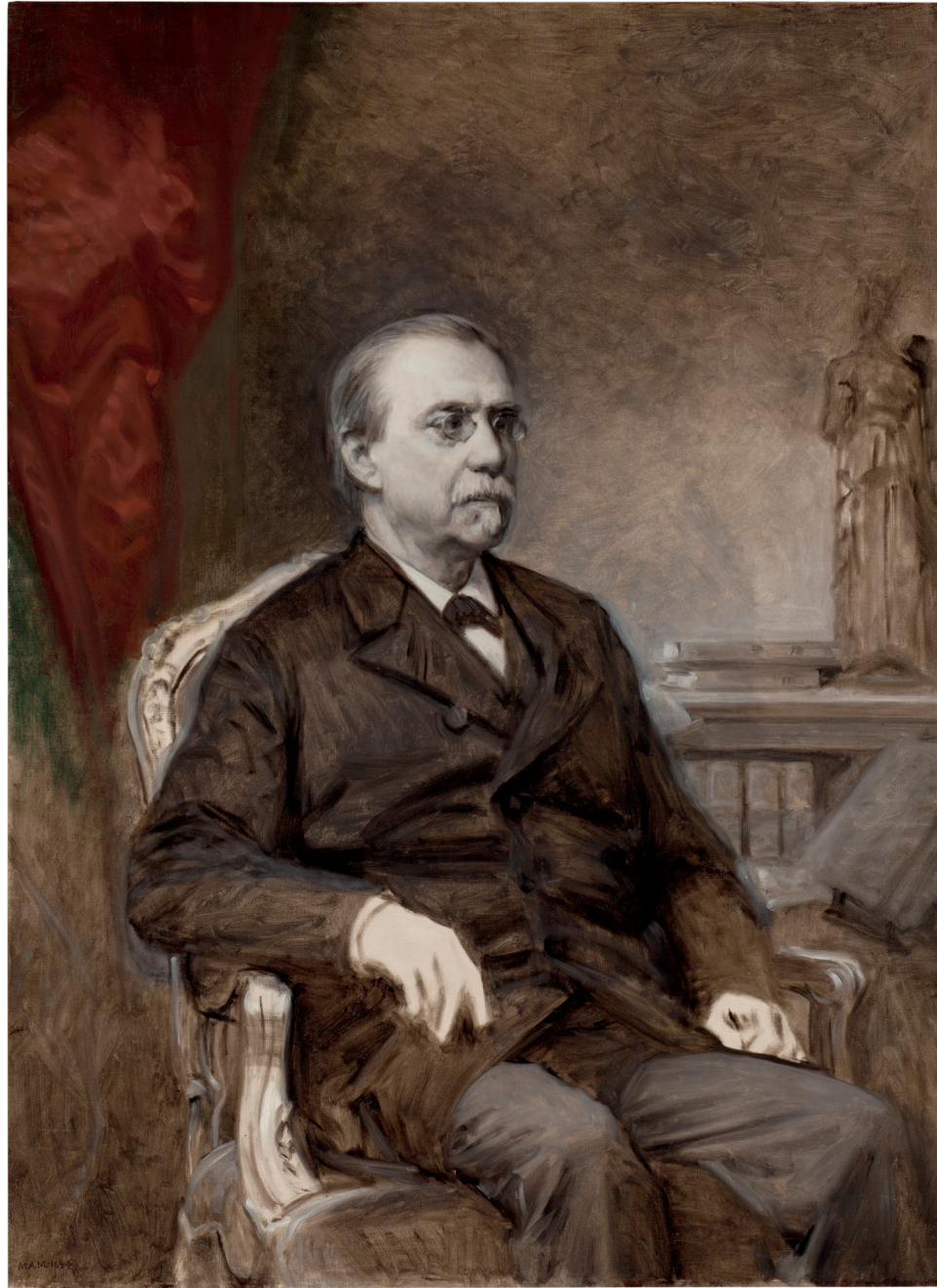
1909: Semana Tráxica

1917: folga xeral revolucionaria

1921: Annual

Ditadura de Primo de Rivera (1923-1929)

1925: Alhucemas

Madrazo: Antonio Cánovas del Castillo, 1896

Tema 7: Estado e nación na Restauración borbónica (1875-1931)

Restauración

Antonio Cánovas del Castillo

Partidos dinásticos

Estabilidade?

Magnicidios

Antonio Cánovas del Castillo 1897

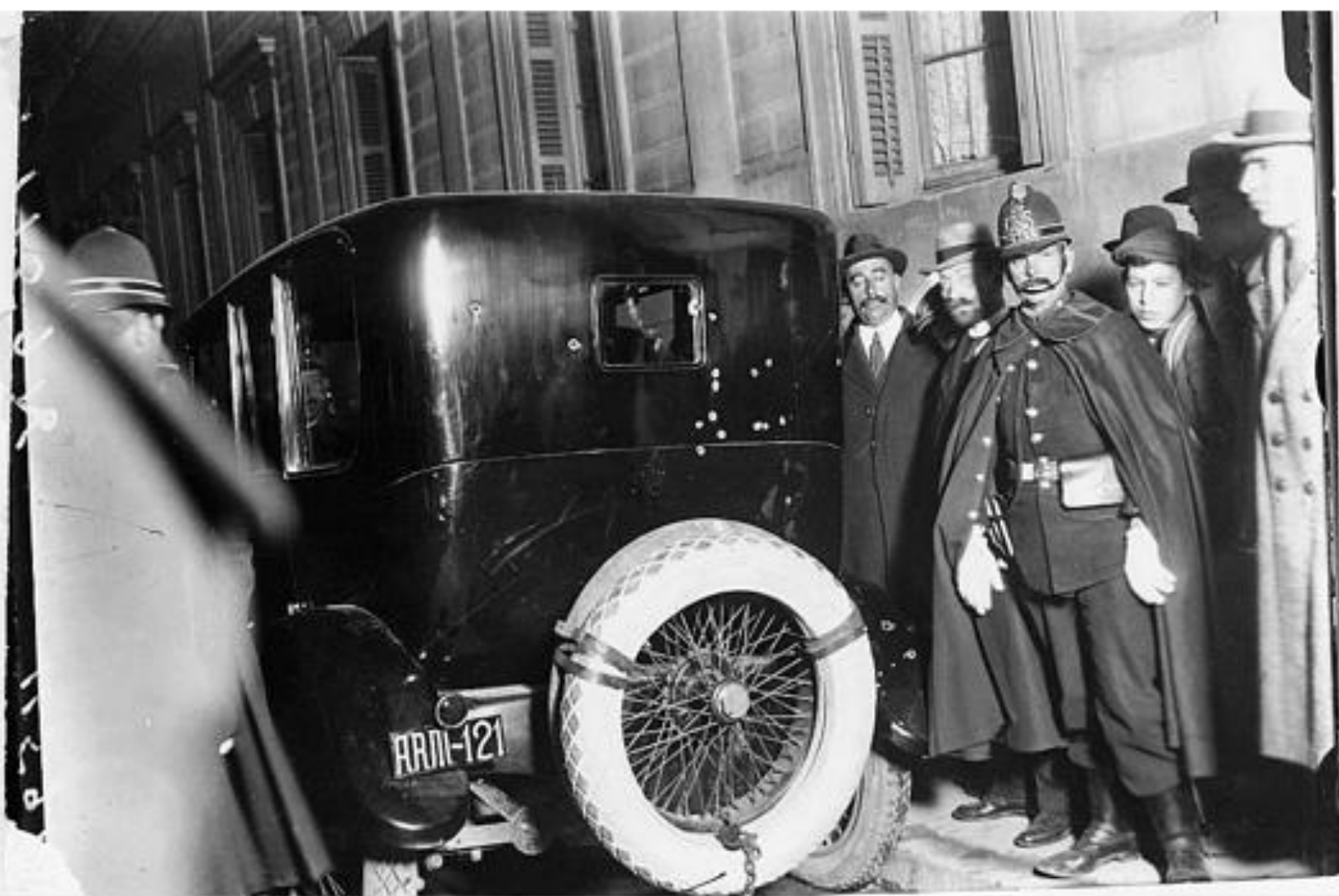
(Afonso XIII 1906)

José Canalejas 1912

Eduardo Dato 1921

PSOE, CNT

Sufraxio universal (masculino)

El coche en el que viajaba Eduardo Dato, tiroteado por detrás. Se halla en el Museo del Ejército, en Toledo - ABC

Tema 6: As transformacións económicas na España liberal

Sistema de quenda

Caciquismo

Encasillado ou encadramento

Pucheirazo

Rexeneracionismo

Manifiesto de Sandhurst

Documento elaborado por Antonio Cánovas del Castillo e asinado, en decembro de 1874, por Alfonso de Borbón, fillo e herdeiro de Isabel II, na academia militar inglesa de Sandhurst, onde estudiaba. Neste manifesto indicaba a necesidade de restaurar a monarquía borbónica en España, presentándose como un rei respectuoso co sistema liberal constitucional e defensor da orde social e a relixión católica. A publicación deste documento foi un dos pasos clave no proceso de xénese da Restauración borbónica na persoa de Alfonso XII a partir de 1875.

Cantonalismo

Modelo de organización territorial que defendía a creación dun Estado composto por unidades políticas territoriais soberanas –os cantóns- que mediante acordos libres (“de abaixo arriba”) se unen formado a federación española. En 1873, durante a Primeira República, os seus partidarios protagonizaron insurreccións cantonalistas, destacando a de Cartaxena, que foron sufocados polo exército.

Estatuto Real

Nome que recibe o Decreto de 1834 polo que a raíña rexente María Cristina de Borbón convocaba as Cortes do reino de España. Polo seu contido, considérase como unha “carta outorgada” xa que a Coroa renunciaba a manter en exclusiva o poder admitindo unha ampliación da participación política en beneficio das clases posuidoras, pero conservaba en exclusiva a soberanía e non recollía a separación de poderes ni dereitos dos cidadáns.

Sufraxio censatario e universal

O sufraxio é o dereito político que permite elixir, mediante o voto, aos cargos públicos electos. O censatario limita este dereito aos cidadáns incluídos no censo en función dun determinado nivel económico e social, mentres que o universal soamente establece a condición da maioría de idade para votar. En España, desde o século XIX, o censatario foi defendido polos liberais e o universal, polos demócratas. En ambos casos, o sufraxio foi sempre masculino ata que a Constitución republicana de 1931 estableceu o dereito de voto das mulleres.

Unión Liberal

Partido político fundado en 1858 polo xeneral Leopoldo O'Donnell que agrupaba á esquerda moderada, á dereita progresista e a numerosos militares. Partidario da monarquía constitucional de Isabel II, gobernou entre 1858 e 1863 e de 1865 a 1868, periodos nos que destacaron as numerosas campañas de prestixio militar que desenvolveron no exterior.

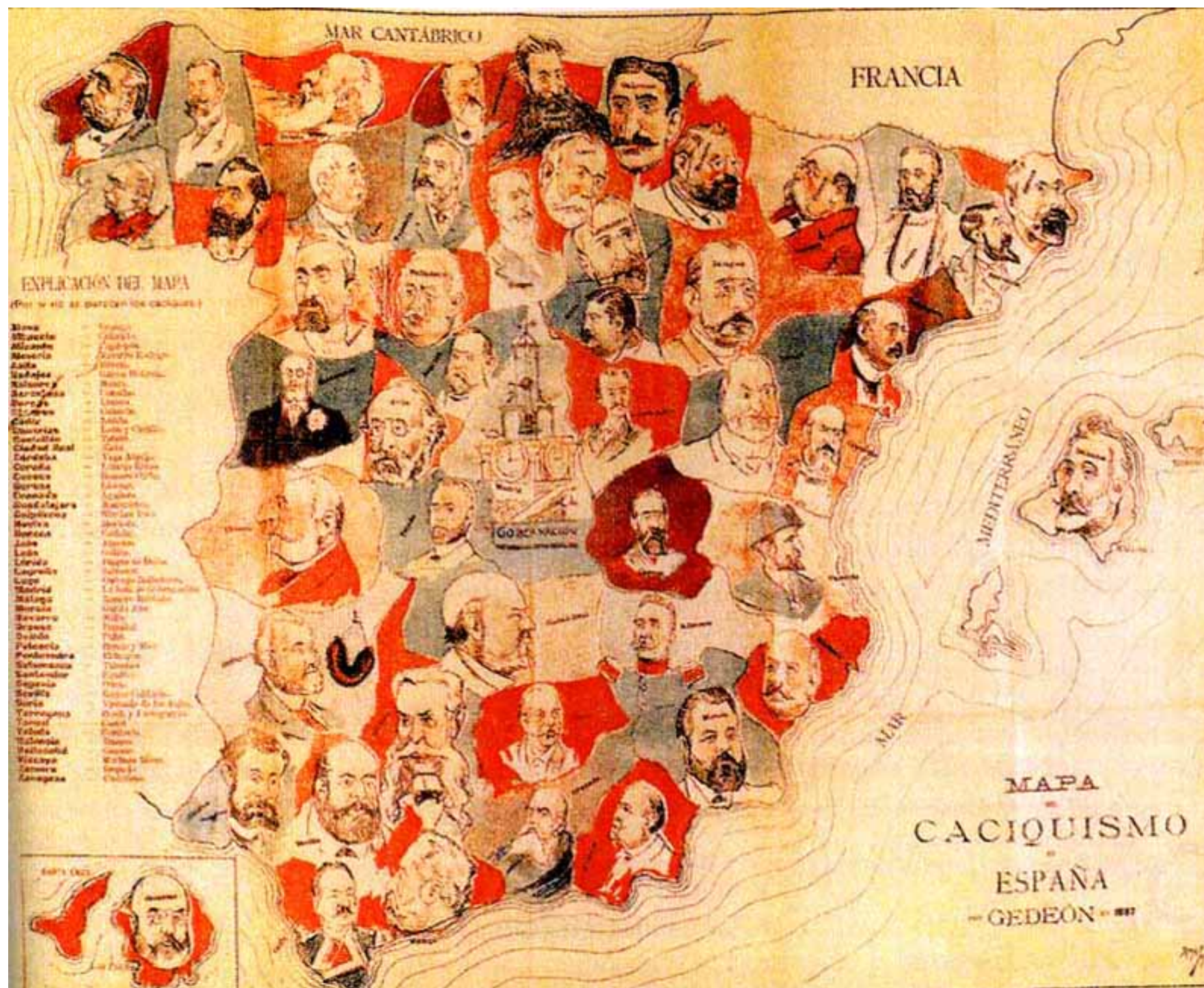
Sistema de quenda

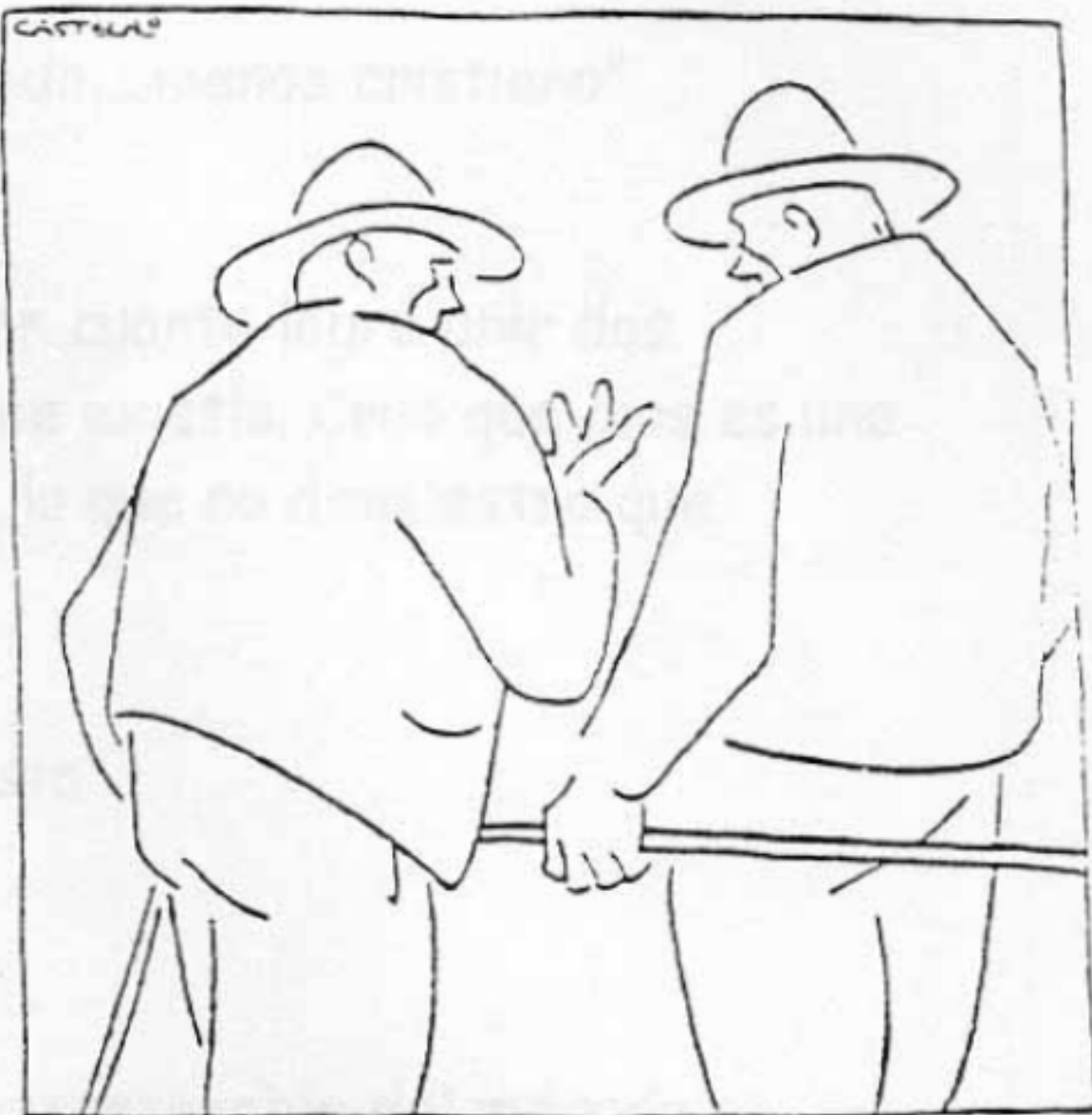
Mecanismo de alternancia no poder vixente durante a Restauración borbónica que se baseaba no mutuo acordo entre dous partidos monárquicos, o Conservador e o Liberal, aceptando a sucesiva quenda no Goberno. Para iso, o presidente do partido ao que lle tocaba gobernar –e que fora designado polo rei– convocaba eleccións que sempre gañaba empregando a fraude electoral e o caciquismo co beneplácito do partido ao que lle tocaba estar na oposición.

Caciquismo

Práctica política que en España controlaba as eleccións grazas á figura do cacique, persoa que dominaba o poder local e controlaba os votos do seu territorio valéndose do seu poder económico, status social ou influencias. O caciquismo fixo posible a fraude electoral masiva existente no sistema da Restauración borbónica.

En Galicia: páxinas 271-273

- Fixemos unha rogativa para que San Roque nos librase de peste..., ¿e sabes quen levou o estandarte?
- Foi o cacique.

49. SANTIAGO.—Peregrinación por la Gran Plaza del Hospital.

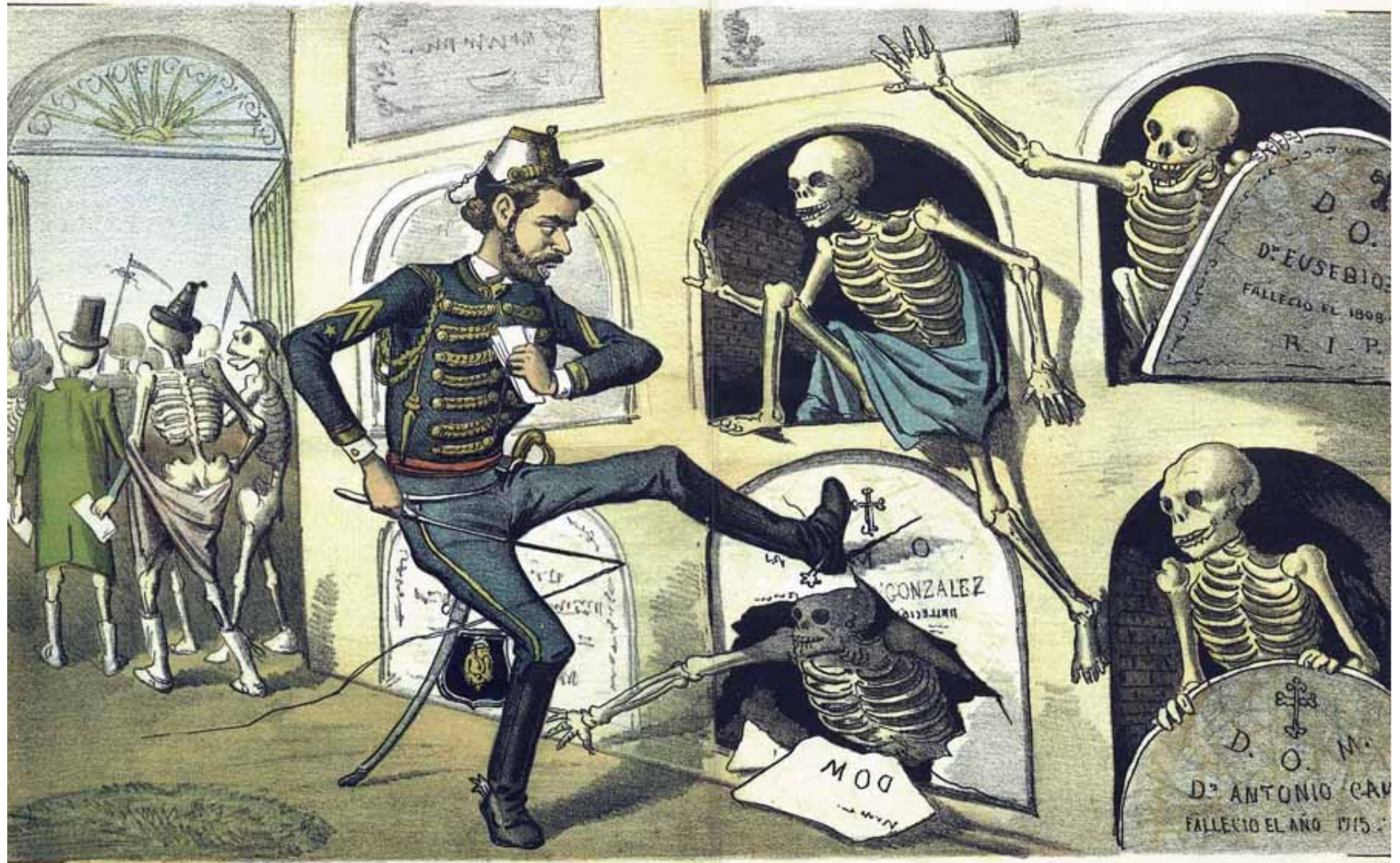
Encasillamento ou encadramento

Proceso polo que o ministro da Gobernación elaboraba a lista de candidatos que debían ser escollidos en cada distrito electoral, colocando nas cuadrículas correspondentes os nomes dos candidatos ministeriais e da oposición. A lista era pactada polos dous partidos liberais monárquicos polo que esta práctica garantía a quenda pacífica dos gobernos da Restauración monárquica.

Pucheirazo

Un dos métodos de manipulación electoral empregado durante a Restauración borbónica, para permitir o triunfo dun determinado candidato e garantir, así, o funcionamento do sistema de quenda. Consistía na substitución no pucheiro (urna electoral) dos votos xa emitidos por outros favorables ao candidato que se desexaba que saíse elixido, ou na modificación da acta do recuento dos votos.

EL MOTIN

ANTES DE LA BATALLA ELECTORAL.—LEVANTAR MUERTOS.

Rexeneracionismo

Corrente intelectual, política e literaria de finais do século XIX que partia da análise dos problemas que padecía España para tratar de rexenerala e modernizala. Xurdiu a partir do desastre de 1898 e o seu principal representante foi Joaquín Costa que propugnaba acabar co caciquismo, reducir a pobreza e fomentar a educación.

Tema 7: Estado e nación na Restauración borbónica (1875-1931)

1. O réxime da Restauración borbónica

“En síntese, o réxime político establecido na Restauración borbónica foi unha monarquía constitucional doutrinaria favorable aos intereses sociais, políticos, e económicos das clases burguesas e aristocráticas, que mantivo fóra do xogo político á maioría do país. Un réxime oligárquico, clerical en moitos aspectos, sen democracia, pseudoparlamentario, cunha clase política formada por camarillas de notables unidos para poder ocupar os cargos públicos nun Estado invertebrado e débil no que o caciquismo constituía a verdadeira estrutura político-administrativa do goberno dos pobos. Un réxime que manifestaba un profundo egoísmo social dos grupos dominantes, que pretendían asegurar o monopolio do poder e a súa hexemonía económica e social” páx. 262

Tema 7: Estado e nación na Restauración borbónica (1875-1931)

1. O réxime da Restauración borbónica

1. Reinado de Afonso XII (1875-1885)
2. Rexencia de María Cristina de Habsburgo (1885-1902)
3. A Galicia dos caciques

2. O reinado de Afonso XIII e a crise da Restauración (1902-1931)

1. Os inicios do reinado e as propostas de reforma 1902-1916
2. A quebra do sistema da Restauración 1917-1923
3. A ditadura de Primo de Rivera 1923-1930
4. A fin da monarquía 1930-1931

3. Nación e nacionalismos en España

1. Nación e nacionalismo español
2. Rexionalismos e nacionalismos periféricos
3. Catalanismo
4. Nacionalismo vasco
5. Galeguismo

Tema 7: Estado e nación na Restauración borbónica (1875-1931)

1. O réxime da Restauración borbónica (1875-1902)

1. Reinado de Afonso XII (1875-1885)

- Pensamento político de Antonio Cánovas de Castillo
- A Constitución de 1876
- A pacificación do reino
- Establecemento dun estado unitario e centralizado
- O inicio da quenda
- A oposición republicana

2. Rexencia de María Cristina de Habsburgo (1885-1902)

- As reformas de Sagasta e a continuidade da quenda
- Conflitividade social e política
- O desastre de 1898
- O rexeneracionismo

3. A Galicia dos caciques

Tema 7: Estado e nación na Restauración borbónica (1875-1931)

1. O réxime da Restauración borbónica (1875-1902)

1. Reinado de Afonso XII (1875-1885). Sistema canovista

- Antonio Cánovas del Castillo: “Liberal conservador”
- Manifesto de Sandhurst
- Decembro de 1874: pronunciamento de Martínez Campos
- Soberanía compartida:
 - Monarquía hereditaria: Borbón
 - Cortes como representante da vontade nacional
- Monarquía constitucional doutrinaria
- Gobierno baseado na confianza:
 - Da Coroa
 - Das Cortes: necesidade de maioría (fraude, caciquismo)
- Bipartidismo
- Quenda pacífica de partidos (dinásticos)
- Sometemento do poder militar ao civil (pronunciamentos 264)
- Transaccionismo en cuestión de deberes e dereitos

Tema 7: Estado e nación na Restauración borbónica (1875-1931)

1. O réxime da Restauración borbónica (1875-1902)

1. Afonso XII (1875-1885). Constitución de 1876

- Cortes constituíntes de maioría conservadora
- Monarquía constitucional doutrinaria conservadora
- Coroa con moitas prerrogativas
 - Soberanía compartida
 - Nomea ao presidente do goberno
 - Sanciona e promulga leis
 - Dereito de veto
 - Disolución das cortes
- Cortes bicamerais
- Dereitos e liberdades
- Catolicismo de Estado

A coroa na Constituição de 1876

Artículo 18.

La potestad de hacer las leyes reside en las Cortes con el Rey.

Artículo 32.

Las Cortes se reúnen todos los años. Corresponde al Rey convocarlas, suspender, cerrar sus sesiones y disolver simultánea o separadamente la parte electiva del Senado y el Congreso de los Diputados, con la obligación, en este caso, de convocar y reunir el Cuerpo o Cuerpos disueltos dentro de tres meses.

Artículo 36.

El Rey nombra para cada legislatura, de entre los mismos Senadores, el Presidente y Vicepresidentes del Senado, y éste elige sus Secretarios.

Artículo 50.

La potestad de hacer ejecutar las leyes reside en el Rey, y su autoridad se extiende a todo cuanto conduce a la conservación del orden público en lo interior y a la seguridad del Estado en lo exterior, conforme a la Constitución y a las leyes.

Artículo 51.

El Rey sanciona y promulga las leyes.

Artículo 52.

Tiene el mando supremo del Ejército y Armada, y dispone de las fuerzas de mar y tierra.

A coroa na Constitución de 1978

Título II. Da Coroa

O Rei é o Xefe do Estado, símbolo da súa unidade e permanencia, arbitra e modera o funcionamento regular das institucións, asume a máis alta representación do Estado Español nas relacións internacionais, especialmente coas nación da súa comunidade histórica, e exerce as función que lle atribúen expresamente a Constitución e mailas leis.

Artigo 62. Corresponde ao Rei:

A sanción e promulgación das leis.

A convocatoria e disolución das Cortes Xerais e a convocatoria de eleccións nos termos previstos na Constitución.

Convocar a referéndum nos casos previstos na Constitución.

Propoñer candidato a Presidente do Goberno e, no seu caso, nomealo, así como por fin ás súas funcións nos termos previstos na Constitución.

Nomear e separar aos membros do goberno, a proposta do seu Presidente.

Expedir oos decretos acordados no Consello de Ministros, conferir os empregos civís e militares e a concesión de honores e distincións de acordo coas leis.

Ser informado dos asuntos de Estado e presidir, a estes efectos, as sesións do Consello de Ministros, cando o estime oportuno, a petición do Presidente do Goberno.

O mando supremo das Forzas Armadas.

Tema 7: Estado e nación na Restauración borbónica (1875-1931)

1. O réxime da Restauración borbónica (1875-1902)

1. Afonso XII (1875-1885) (1)

- **Pacificación**
 - Fin da guerra carlista
 - Montejurra, Estella
 - **Foros vascos**
 - Cuba:
 - Paz de Zanjón (1878)
 - 1898
- **Estado unitario e centralizado**
 - **Abolición dos foros vascos (1876) (páx. 263)**
 - **Concerto económico (cupó)**
 - **Control dos concellos (1877)**

Tema 7: Estado e nación na Restauración borbónica (1875-1931)

1. O réxime da Restauración borbónica (1875-1902)

1. Afonso XII (1875-1885) (1)

- Partido Conservador (Cánovas)
 - Supresión do sufraxio universal masculino (1878)
 - Restrición das liberdades
- Partido Liberal Fusionista (Sagasta) 1881
 - Liberais progresistas e demócratas moderados
- Inicio da quenda (cadro páx. 265)
 - Pacto do Pardo (1885)

Don Quijote, 1894

Tema 7: Estado e nación na Restauración borbónica (1875-1931)

1. O réxime da Restauración borbónica (1875-1902)

1. Afonso XII (1875-1885). Republicanos (2)

- Silenciados ata Sagasta 1881
- Republicanos federais
 - Seguidores de Pi i Margall (1824-1901)
 - Galicia: Moreno Barcia: constitución para o futuro Estado Galaico (1883)
- Republicanos progresistas
 - Ruiz Zorrilla
 - República unitaria
 - Pronunciamentos (cadro páx. 264)
- (PSOE: 1879; anarquismo)

Tema 7: Estado e nación na Restauración borbónica (1875-1931)

1. O réxime da Restauración borbónica (1875-1902)

1. Reinado de Afonso XII (1875-1885)

- Pensamento político de Antonio Cánovas de Castillo
- A Constitución de 1876
- A pacificación do reino
- Establecemento dun estado unitario e centralizado
- O inicio da quenda
- A oposición republicana

2. Rexencia de María Cristina de Habsburgo (1885-1902)

- As reformas de Sagasta e a continuidade da quenda
- Conflitividade social e política
- O desastre de 1898
- O rexeneracionismo

3. A Galicia dos caciques

Tema 7: Estado e nación na Restauración borbónica (1875-1931)

1. Rexencia de María Cristina (1885-1902)

- Pacto do Pardo (páx. 265)
- Gobiernos da quenda (cadro páxina 265)
- **Fraude electoral, oligarquía e caciquismo**
- As reformas de Sagasta e a continuidade da quenda
- Conflitividade social e política
- O desastre de 1898
- Rexeneracionismo

Tema 7: Estado e nación na Restauración borbónica (1875-1931)

1. Rexencia de María Cristina (1885-1902)

- As reformas de Sagasta e a continuidade da quenda
 - Lei de asociación 1887
 - Lei electoral 1890
- Asasinato de Cánovas 1897

Tema 7: Estado e nación na Restauración borbónica (1875-1931)

1. Rexencia de María Cristina (1885-1902)

- Violencia política (anarquista)
- Conflitividade social e política
- Folgas e protestas obreiras
- 1890: Primeiro de maio
- Republicanismo
- **Rexionalismos e nacionalismos**
- Guerra de Cuba e Filipinas: o desastre do 98
 - Tratado de París (1898)

Tema 7: Estado e nación na Restauración borbónica (1875-1931)

1. O réxime da Restauración borbónica

1. Reinado de Afonso XII (1875-1885)
2. Rexencia de María Cristina de Habsburgo (1885-1902)
3. A Galicia dos caciques

2. O reinado de Afonso XIII e a crise da Restauración (1902-1931)

1. Os inicios do reinado e as propostas de reforma 1902-1916
2. A quebra do sistema da Restauración 1917-1923
3. A ditadura de Primo de Rivera 1923-1930
4. A fin da monarquía 1930-1931

3. Nación e nacionalismos en España

1. Nación e nacionalismo español
2. Rexionalismos e nacionalismos periféricos
3. Catalanismo
4. Nacionalismo vasco
5. Galeguismo

Ramón Casas i Carbó: *La carga*, 1902

Tema 7: Estado e nación na Restauración borbónica (1875-1931)

2. O reinado de Afonso XIII e a crise da Restauración 1902-1931

1. Os inicios do reinado de e as propostas de reforma 1902-1916
 - O mantemento da quenda e o fraccionamento dos partidos dinásticos
 - A crecente contestación política e social
 - O intervencionismo do exército e a Lei de xurisdiccións
 - As reformas de Maura
 - A Semana Tráxica e a ocupación de Marrocos
 - As reformas de Canalejas
2. A quebra do sistema da Restauración 1917-1923
 - A crise de 1917
 - A quebra da quenda
 - O agravamento da conflitividade social e política
 - A cuestión marroquí e o desastre de Annual
3. A ditadura de Primo de Rivera 1923-1930
 - O Directorio militar 1923-1925
 - O Directorio civil 1925-1930
4. A fin da monarquía 1930-1931

Tema 7: Estado e nación na Restauración borbónica (1875-1931)

1. O réxime da Restauración borbónica

1. Reinado de Afonso XII (1875-1885)
2. Rexencia de María Cristina de Habsburgo (1885-1902)
3. A Galicia dos caciques

2. O reinado de Afonso XIII e a crise da Restauración (1902-1931)

1. Os inicios do reinado e as propostas de reforma 1902-1916
2. A quebra do sistema da Restauración 1917-1923
3. A ditadura de Primo de Rivera 1923-1930
4. A fin da monarquía 1930-1931

3. Nación e nacionalismos en España

1. Nación e nacionalismo español
2. Rexionalismos e nacionalismos periféricos
3. Catalanismo
4. Nacionalismo vasco
5. Galeguismo

Tema 7: Estado e nación na Restauración borbónica (1875-1931)

3. Nación e nacionalismos en España

1. Nación e nacionalismo español
2. Rexionalismos e nacionalismos periféricos
3. Catalanismo
4. Nacionalismo vasco
5. Galeguismo

Tema 7: Estado e nación na Restauración borbónica (1875-1931)

3. Nación e nacionalismos en España

1. Nación e nacionalismo español

- Nación, patria, estado, nación soberana
- Nación e revolución liberal
- Constitución 1812
- División do nacionalismo español:
 - Conservador (Menéndez Pelayo, 293)
 - Liberal-democrático
- División do nacionalismo español:
 - Centralista
 - Federal

Artículo 1.

La Nacion Española es la reunion de todos los Españoles
de ambos Hemisferios.

Tema 7: Estado e nación na Restauración borbónica (1875-1931)

3. Nación e nacionalismos en España

1. Nación e nacionalismo español

- Nacionalismo conservador:
 - Ente colectivo superior ao individuo
 - Froito da historia
 - Unidade da patria (centralismo) e uniforme
- Nacionalismo liberal
 - Nación froito da vontade dos individuos
 - Participación democrática
 - Descentralización administrativa, federalismo

Tema 7: Estado e nación na Restauración borbónica (1875-1931)

3. Nación e nacionalismos en España

2. Rexionalismos e nacionalismos periféricos. Factores

- Diversidade cultural e lingüística
- Imposición do Estado liberal
- Desigual desenvolvemento capitalista
- Débil nacionalización española
- Descontento pola marcha do país
- Burguesía e clases populares

Tema 7: Estado e nación na Restauración borbónica (1875-1931)

3. Nación e nacionalismos en España

2. Rexionalismos e nacionalismos periféricos. Fases

- Contexto mundial:
 - Nacionalismo nas revolucións burguesas
 - Independencia de América colonial
 - Alemaña, Italia
 - Importancia da I Guerra Mundial
- Fases
 - (Provincialismo)
 - Rexionalismo
 - Nacionalismo
- Catalanismo, nacionalismo vasco e galeguismo

Tema 7: Estado e nación na Restauración borbónica (1875-1931)

3. Nación e nacionalismos en España

3. Catalanismo

- Orixe: Mediados do XIX ata principios do XX
- Manifestacións: diversidade
 - Nacionalismo conservador e federal
 - Social: burgués e popular
- Da colaboración co goberno español ao independentismo

Tema 7: Estado e nación na Restauración borbónica (1875-1931)

3. Nación e nacionalismos en España

3. Catalanismo. Personalidade diferencial

- Lingua
- Difusión en toda a sociedade
- *Renaxença*: uso literario (dende 1830)
- Permanencia de costumes e dereito tradicional
- Símbolos históricos: bandeira, himno, Generalitar
- Desenvolvemento capitalista (industria)
- Marxinación política

Tema 7: Estado e nación na Restauración borbónica (1875-1931)

3. Nación e nacionalismos en España

3. Catalanismo. Rexionalismo

- 1880
- Autogoberno e unidade
- Rexionalismo progresista
 - Valentí Almirall
 - Memorial de Greuges 1885 (297)
- Rexionalismo conservador
 - Prat de la Riba Cambó
 - 1887: Liga de Cataluña
 - 1891: Unión Catalanista
 - 1892: Bases de Manresa (298)

Tema 7: Estado e nación na Restauración borbónica (1875-1931)

3. Nación e nacionalismos en España

3. Catalanismo. Nacionalismo catalán

- Finais do XIX. Prat de la Riba (298)
- Proposta federal/separatista
- Nacionalismo catalán conservador
 - Prat de la Riba e Francesc Cambó
 - Lliga Regionalista de Cataluña (1901)
- Nacionalismo progresista e republicano
 - Antoni Rovira e Virgil
 - Francesc Maciá (1922: Estado catalán)
 - 1931: Esquerra Republicana de Catalunya
- 1913: Lei de Mancomunidades (Dato): asociacións de concellos e deputacións.
 - Mancomunidad de Cataluña (1914-1925)
- Proxecto da autonomía para Cataluña 1919 (299)

Tema 7: Estado e nación na Restauración borbónica (1875-1931)

3. Nación e nacionalismos en España

4. Nacionalismo vasco

- Industrialización
- Tradicións foral dende a IM
- Constitución 1812: supresión dos privilexios forais
- Fernando VII reinstaura o sistema foral
- Guerra carlista
- Convenio de Vergara
- 1841: Lei paccionada (Navarra)
- País Vasco:
 - 1841: Espartero abole os foros vascos
 - 1844: os moderados restauran parcialmente os foros
 - 1876: Cánovas suprime os foros
 - 1878: concerto económico (e quintas)

Tema 7: Estado e nación na Restauración borbónica (1875-1931)

3. Nación e nacionalismos en España

4. Nacionalismo vasco. Sabino Arana

- Familia de orixe carlista
- Enemigo das transformacións liberais e da industrialización
- Desvasquización (España e Francia)/Euzkadi
- Aberri Eguna de 1882: propostas nacionalistas
- Euskaldun Batzokia 1894 (301)
 - Independencia de Euzkadi
 - Jaungoikua eta Lagizarra: Deus e antigos foros
 - Bandeira (ikurrina)
 - Euskera
 - Maquetos (302)
- Raza vasca: integrismo católico, foros, euskera, costumes, folklore

Tema 7: Estado e nación na Restauración borbónica (1875-1931)

3. Nación e nacionalismos en España

4. Nacionalismo vasco. PNV

- Sabino Arana 1895
- Familia de orixe carlista
- Enemigo das transformacións liberais e da industrialización
- Desvasquización (España e Francia)/Euzkadi
- Aberri Eguna de 1882: propostas nacionalistas
- Sociedade Euskaldun Batzokia 1894 (301)
 - Independencia de Euzkadi
 - Jaungoikua eta Lagizarra: Deus e antigos foros
 - Bandeira (ikurrina)
 - Euskera
 - Maquetos (302)
- Raza vasca: integrismo católico, foros, euskera, costumes, folklore
- 1895: PNV
- 1911: ELA-STV

Tema 7: Estado e nación na Restauración borbónica (1875-1931)

3. Nación e nacionalismos en España

5. Galeguismo

- Ilustrados
- Mediados século XIX: implantación en sectores intelectuais e políticos
- Sentimento de abandono, atraso, aldraxe, reivindicación da lingua
- Fases:
 - Provincialismo 1840-1885
 - Rexionalismo 1885-1916
 - Nacionalismo 1916-1936

Tema 7: Estado e nación na Restauración borbónica (1875-1931)

3. Nación e nacionalismos en España

5. Galeguismo. Provincialismo 1840-1885

- Xeración de 1846: Antolín Faraldo (304)
- Reclamacións de autogoberno
- Pronunciamento de 1846: Mártires de Carral (Isabel II: 194)
 - Miguel Solís: Pronunciamento progresista contra Narváez
 - Reivindicación de Galicia
 - Xunta Superior do goberno de Galicia (Faraldo)
- Republicanos federais: Proxecto de Constitución para o futuro Estado galaico 1883 (304)
- Rexurdimento
 - Rosalía de Castro, Edurado Pondal, Curros Enríquez
 - Manuel Murguía, Bieto Vicetto
 - *Celtismo*

N.º 10.471

PROYECTO DE CONSTITUCION

PARA EL FUTURO

ESTADO GALLEGO

FORMULADO

POR SU CONSEJO EJECUTIVO EL 24 DE MAYO DE 1883,
DEFINITIVAMENTE DISCUTIDO, VOTADO Y SANCIONADO
POR LA ASAMBLEA FEDERAL DEL TERRITORIO, REUNIDA
EN LA CIUDAD DE LUGO EL 2 DE JULIO DE 1887.

LA CORUÑA

JOSÉ MIGUEZ PEINÓ Y HERMANO, IMPRESORES

Calle de San Andrés, núm. 98.

1887

Proyecto de constitución para o Estado galaico, 1883

Artículo 2. Esta región se erige en Estado autónomo o soberano, y adopta la forma democrática-republicana para su gobierno.

Desde ahora promete vivir perpetua e indisolublemente enlazada a los demás hermanos de la Nación española (...) para cooperar a la civilización y grandeza de la patria común.

[http://biblioteca.galiciana.gal/gl/consulta/registro.cmd?
id=8226](http://biblioteca.galiciana.gal/gl/consulta/registro.cmd?id=8226)

Tema 7: Estado e nación na Restauración borbónica (1875-1931)

3. Nación e nacionalismos en España

5. Galeguismo. Rexionalismo 1885-1916

- Galicia como territorio cunhas características propias que aspira á autonomía dentro do Estado español
- Rexionalismo liberal: Murguía
- Rexionalismo conservador: Alfredo Brañas
 - Catolicismo
 - Corporativismo social e gremial
- Organizacións galeguistas:
 - Asociación Rexionalista Galega, Liga Galega
 - Solidariedade Galega, Asambleas Agrarias
- Prensa: *A rexión galega* 1886, *A Nosa Terra* 1907
- Himno, bandeira
- Real Academia Galega 1906

Tema 7: Estado e nación na Restauración borbónica (1875-1931)

3. Nación e nacionalismos en España

5. Galeguismo. Rexionalismo 1885-1916.

Coorporativismo

“O poder rexional exercería a súa función lexislativa por medio de Cortes ou Asambleas formadas ben polo sistema da **representación de gremios e clases**, ben polo máis axeitado ás tradicións e ao carácter de cada rexión”.

Alfredo Brañas, *Bases xerais do rexionalismo e a súa aplicación en Galicia*, 1892.

Tema 7: Estado e nación na Restauración borbónica (1875-1931)

3. Nación e nacionalismos en España

5. Galeguismo. Nacionalismo 1916-1936

- Antón e Ramón Villar Ponte, Vicente Risco, Castelao...
- Xeración Nós (1920)
- Seminario de Estudos Galegos (1923)
- Ideario:
 - Galicia nación: lingua, xeografía, raza, espírito, cultura, historia
 - Atrazo económico
 - Necesidade de modernización
 - Opresión de Castela
 - Autonomía integral de Galicia (dentro da federación ibérica)
- Nacionalismo conservador:
 - Catolicismo, predominio da fidalguía e dos intelectuais
 - Vicente Risco, Ramón Otero Pedrayo,
- Nacionalismo democrático: Castelao, Bóveda
- Irmandades da Fala 1916
- I Asamblea Nacionalista 1918 (308)
- ORGA 1929 (Santiago Casares Quiroga)
- Partido Galeguista 1931